

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 430/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen yhdenvertaisten poliittisten osallistumisoikeuksien takaamisesta pienten lasten vanhemmille

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Saara-Sofia Sirénin/kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 430/2016 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy yhdenvertaisten poliittisten osallistumisoikeuksien takaamiseksi pienten lasten vanhemmille?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Vanhempainpäivärahat ovat luonteeltaan ansionmenetykskorvausta siitä, että vanhempi jää pois työstään lapsen hoitamisen vuoksi. Sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 8 §:n mukaan äitiys- ja vanhempainraha maksetaan vähimmäismääräisenä (23,93 €/pv), jos henkilö on samanaikaisesti ansiotyössä tai omassa työssä tai opiskelee päätoimisesti ja saa opintotukilain mukaista opintorahaa. Isyysrahaa ei sairausvakuutuslain 9 luvun 6 §:n mukaan makseta lainkaan, jos isä on samanaikaisesti ansiotyössä tai omassa työssä. Isyysrahaan on kuitenkin oikeus opiskelijalla, jos hänen voidaan katsoa opintotukilain mukaisen opintorahan saamisesta huolimatta osallistuvan lapsensa hoitoon.

Ansiotyön käsitettä ei ole sairausvakuutuslaissa määritelty. Vanhempainpäivärahojen soveltamiskäytännössä on lähdetty verotuksen ansiotulokäsitteestä. Toisin sanoen, jos henkilö saa verotettavaa ansiotuloa (palkka, palkkio, erilliskorvaus, ansionmenetykskorvaus), tulon perusteena ollut työ tai toimi katsotaan ansiotyöksi. Kunnalliselle luottamushenkilölle maksettu palkkio on verotettavaa tuloa ja se rinnastetaan verotuksessa palkkatuloon. Toimeentuloturvasioiden muutoksenhakuelimet sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus ovat ratkaisukäytännössään katsoneet, että kunnallisen luottamustoimen hoitaminen on sairausvakuutuslakia sovellettaessa rinnastettava ansiotyöhön.

Työttömyysetuuksia maksettaessa kunnallisista luottamustoimista saatuja palkkioita ei oteta huomioon maksettaessa soviteltua työttömyysetuutta. Työmarkkinatuen myöntämisen edellytyksenä on, että työtön henkilö on taloudellisen tuen tarpeessa. Tuen tarveharkinnassa otetaan huomioon työttömän henkilön omat tulot. Yksin asuvan työttömän henkilön etuutta vähentävät hänen tulonsa, mikäli ne ylittävät 311 euroa kuukaudessa. Tällöin täysimääräisestä tuesta vähennetään 75 prosenttia tuloajan ylittävistä tuloista. Mikäli työttömällä henkilöllä on avio- tai avopuoliso tai lapsi, on tuloaraja 1 044 euroa. Lisäksi tuloarajaa korotetaan 130 euroa jokaista huollettavaa lasta kohden. Perheellisen tuensaajan tuen määrästä vähennetään 50 prosenttia tuloajan ylittävästä tulosta. Laissa on erikseen säädetty sosiaalietuuksista, joita ei oteta tarveharkinnassa tuloina huomioon. Työttömyysetuuksien saamisen ehtona on, että työtön työnhakija on työmarkkinoiden käytettävissä ja voi ottaa työtä vastaan, jos sitä on tarjolla. Kunnallisen luottamustoimen hoitaminen voi vain äärimmäisen harvoin olla esteenä työttömyyspäivärahan maksamiselle.

Luottamustoimesta saatujen tulojen huomioon ottamisella saattaa olla joissakin tapauksissa vaikutusta siihen, kuinka kansalaiset osallistuvat yhteiskunnalliseen toimintaan. Tätä ei ole kuitenkaan pidetty

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 430/2016 vp

riittävänä perusteena muuttaa lainsäädäntöä siten, ettei luottamustehtävistä saatu palkkio koskaan vaikuttaisi maksettaviin sosiaalietuuksiin. Sairausvakuutuksen työtulokäsitettä tullaan lähivuosina muuttamaan. Asiaa koskeva valmistelu on käynnistynyt. Valmistelutyön yhteydessä on luontevaa selvittää, voidaanko luottamusmiespalkkio jättää pois niistä tuloista, jotka vaikuttavat äitiys- ja vanhempainrahaa alentavasti.

Helsingissä 27.9.2016

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila